

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος Κ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1014²

Τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν (Λουκ. 10,16-21)
Σάββατο 7 Νοεμβρίου ἐσπέρας 2026 (2003)

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης

Ἡ πτῶσις τῶν δαιμόνων

Ὑπάρχει Θεὸς δημιουργὸς τοῦ παντός, «ποιητὴς οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων». Αὐτὸ διακηρύσσουμε στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας (ἀρθρ. 1). Καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς σημερινῆς ἐορτῆς τῶν Ταξιαρχῶν θέλω νὰ τὸ προσέξουμε αὐτό. Τί θὰ πῇ, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε «ποιητὴς ...ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων»; Σημαίνει, ὅτι **ἔφτειαξε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα**.

Δύο κατηγορίες ὄντων ὑπάρχουν· τὰ ὁρατά, καὶ τὰ ἀόρατα.

Ποιά εἶνε τὰ ὁρατά; Αὐτὰ ποὺ βλέπει ὁ ἄνθρωπος. Πῶς τὰ βλέπει; Μὲ τὸν φυσικὸ ὀφθαλμό, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν τεχνητὸ ὀφθαλμὸ ποὺ κατασκευάζει ἡ ἐπιστήμη. Πάρτε ἓνα ποτήρι νερό. Τί βλέπετε; Μόνο τὸ νερό. Ἐὰν ὅμως πάρετε μικροσκόπιο, θὰ δῆτε, ὅτι μέσ' στὸ ποτήρι κολυμποῦν χιλιάδες κ' ἑκατομμύρια μικροοργανισμοί, ποὺ δὲν τοὺς βλέπουμε μὲ γυμνὸ μάτι παρὰ μόνο μὲ τὸ μικροσκόπιο. Θέλετε ἄλλο παράδειγμα; Κοιτάξτε τὴ νύχτα τὸν οὐρανό. Εἶνε γεμάτος ἄστρα. Μετρήστε τα μὲ τὸ μάτι. Εἶνε 4, 5, 6 χιλιάδες τὸ πολὺ γιὰ ἓνα ποὺ ἔχει δυνατὴ ὄρασι. Ἐὰν ὅμως κοιτάξουμε τὸν οὐρανὸ μὲ τηλεσκόπιο, τότε θὰ δοῦμε κι ἄλλα ἄστρα, πολὺ περισσότερα, ποὺ δὲν τὰ βλέπει ὁ φυσικὸς ὀφθαλμός.

Τί θέλω νὰ πῶ· ὅτι ὅπως χρησιμοποιοῦμε τὸ μικροσκόπιο γιὰ τοὺς μικροοργανισμοὺς καὶ τὸ τηλεσκόπιο γιὰ τὰ μακρινὰ ἄστρα καὶ τοὺς γαλαξίες, ἔτσι καὶ στὴ θρησκεία μας, γιὰ νὰ δοῦμε τὸν ἀόρατο κόσμον τοῦ Θεοῦ, ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τηλεσκόπιο. Διότι, εἰς πείσμα τῶν ὑλιστῶν καὶ τῶν ἀθέων, **ὑπάρχει ἀόρατος κόσμος**. Πέρα ἀπὸ τὴ Γῆ (μὲ τὰ φυτὰ, τὰ ζῶα, τὰ ὀρυκτά, τὸν ἄνθρωπο ποὺ εἶνε μεῖγμα τοῦ ὁρατοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου κόσμου), ὑπάρχει καὶ ἀόρατος κόσμος. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τηλεσκόπιο. Καὶ τηλεσκόπιο, ποὺ ἀντιλαμβάνεται καὶ ἐρευνᾷ τὸν ἀόρατο κόσμον,

εἶνε ἡ **πίστις**. Ποιά πίστις; Ἡ πίστις στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τί λέει σήμερα ὁ Χριστὸς στὸ Εὐαγγέλιο (βλ. Λουκ. 10,16-21); Λέει κατὰ τὸν πλέον κατηγορηματικὸ τρόπο, ὅτι πέρα ἀπὸ τὸν ὑλικὸ κόσμον ὑπάρχει πνευματικὸς ἀόρατος κόσμος. **Ὑπάρχουν πνεύματα**.

Σπουδαῖο δημιούργημα ἡ ὕλη, ἀλλ' ἀπειρώς σπουδαιότερο τὸ πνεῦμα. Ἄν ὁ ἄνθρωπος εἶνε κάτι μέγα καὶ ὑψηλό, πολὺ περισσότερο τὰ αἶντα πνεύματα. Καὶ ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἄλλοι μὲν εἶνε καλοὶ (ὅσοι κάνουν καλὴ χρῆσι τῆς ἐλευθερίας τους), ἄλλοι δὲ εἶνε κακοί, ἔτσι καὶ τὰ πνεύματα. Διακρίνονται σὲ δύο κατηγορίες. Τὰ ἀγαθὰ πνεύματα ὀνομάζονται **ἄγγελοι**, τὰ κακὰ καὶ διεστραμμένα λέγονται **δαίμονες**. Κορυφαῖοι τοῦ ἀγγελικοῦ συγκροτήματος εἶνε καὶ ἀρχάγγελοι Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ ποὺ ἐορτάζουν σήμερα, τοῦ δὲ σατανικοῦ συγκροτήματος εἶνε ὁ «**ἑωσφόρος**» (Ἠσ. 14,12). Τί ἦταν ὁ ἑωσφόρος; Ἐὰν ρωτήσετε ἓναν ἀστρονόμον, θὰ σᾶς πῇ ὅτι ὁ **ἑωσφόρος** εἶνε ἓνα λαμπρὸ ἄστρο ποὺ ἀνατέλλει πρὸ τοῦ ἡλίου, ὁ **αὐγερινός**· εἶνε λαμπρότατο ἀστέρι. Ὅπως λοιπὸν στὸν οὐρανὸ ὑπάρχει ὁ ἑωσφόρος, ὁ αὐγερινός, ἔτσι στὸν τρίτο οὐρανό, στὸν οὐρανὸ τῶν πνευμάτων, ἔλαμπε ἓνας ἄγγελος, ἓνας ἀρχάγγελος, ἀνώτερος κι ἀπὸ τὸν Μιχαὴλ καὶ τὸν Γαβριὴλ. Αὐτὸς ὠνομαζόταν «**ἑωσφόρος**».

Ἀλλὰ ὁ **ἑωσφόρος** **ἔπεσε καὶ ἐγίνε σατανᾶς**. Ἐπεσε, ἀμάρτησε ὁ σατανᾶς, ὅπως ἀμάρτησε καὶ ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ἡ μὲν ἀμαρτία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε γνωστή· ἡ ἀμαρτία ὅμως τοῦ σατανᾶ ποιά ἦταν; πορνεία, μοιχεία;... Ὁχι. Τέτοια ἀμαρτήματα δὲν κάνει ὁ διάβολος, διότι δὲν ἔχει σῶμα· μὲ τὸ σῶμα διαπράττονται αὐτά. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν ὑπάρχει ἓνα ἄλλο κορυφαῖο ἀμάρτημα, ποὺ εἶνε ἡ πηγὴ, ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ρίζα ὅλων τῶν ἀμαρτημάτων. Συνήθως θεωροῦμε τὴν πορνεία καὶ τὴ μοιχεία πολὺ

μεγάλα ἁμαρτήματα· καὶ εἶνε. Ἄλλ' ἐὰν μὲ ῥωτήσετε, ποιό εἶνε τὸ χειρότερο, σὰς λέω ὅτι τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα, ἡ πηγὴ τῶν κακῶν, εἶνε ἡ **ὑπερηφάνεια**, τὸ ἀνθρώπινο ἐγώ. Ὁ ἑωσφόρος ἔπесε σὲ ὑπερηφάνεια, ὑπερηφανεύτηκε. Τί εἶπε· «Θ' ἀνεβῶ στὸν οὐρανό, πάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα, θὰ στήσω τὸ θρόνο μου πάνω ἀπὸ τ' ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ, θὰ γίνω σὰν τὸ Θεό» (ἔ.ἀ. 14,13-15). Κι ἀμέσως ἔπесε. Γι' αὐτὸ ὁ Χριστὸς λέει σήμερα· «*Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἄστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα*» (Λουκ. 10,18). Ὅπως πέφτει τὸ ἀστροπελέκι, ἀπότομα, ἔτσι ἔπесε ὁ ἑωσφόρος ἀπὸ τὸν οὐράνιο κόσμον, καὶ δημιούργησε τὸ τάγμα τῶν σκοτεινῶν δαιμόνων.

Ὅταν ἐγίνε ἡ ἀνταρσία αὐτὴ, ἡ ἐπανάστασι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἓνα τρίτο (1/3) τῶν ἀγγέλων κατρακύλησαν στὸν ἅδη, ἐκείνη τὴν τραγικὴ στιγμή, λένε οἱ πατέρες, ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ σήμανε συναγερμό. Σήμανε ἡ σάλπιγγα ἡ ἀρχαγγελικὴ. Τί φώναξε· «**Στῶμεν καλῶς...**». Εἶνε αὐτὸ ποὺ ἀκοῦμε καὶ στὴ θεία Λειτουργία. Ἀπὸ 'κεῖ νὰ πάρουμε δίδαγμα, ὅτι πρέπει κ' ἐμεῖς νὰ προσέξουμε μήπως πέσουμε, ὅπως ἔπесαν οἱ ἄγγελοι, ὅπως ἔπесε ὁ ἑωσφόρος καὶ ἀπὸ φωτεινὸ ἄστρο τοῦ οὐρανοῦ ἔγινε σκοτεινὸ καὶ ἀπαίσιο ὄν.

Ὁ σατανᾶς ἔπесε. Καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ πρώτη πτώσις. Ἀλλὰ **ὑπάρχει καὶ ἄλλη πτώσις**, ἀκόμη χειρότερη. Εἶνε ἡ πτώσις ποὺ ὑπέστη ὁ διάβολος ὅταν ἦρθε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον.

Πρὸ τοῦ Χριστοῦ **ὁ κόσμος** ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρο ὡς τὸ ἄλλο **βρισκόταν ὑπὸ τὴν ἐπήρεια δαιμονικῶν δυνάμεων**. Δὲν τὸ λέω ἐγώ· διαβάστε τοὺς ιστορικοὺς νὰ δῆτε, ὅτι στὸν ἀρχαῖο κόσμον βασίλευε ὁ σατανᾶς διὰ τῆς μαγείας, τῆς εἰδωλολατρίας, τῆς αἰσχροτήτος καὶ ἀνηθικότητος. **Ποιὸς κατέλυσε αὐτὸ τὸ δαιμονικὸ κράτος;** Οἱ φιλόσοφοι, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης; Ὁχι. Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι τὰ εἰδῶλα, τὴν εἰδωλολατρίαν τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, τὴν συνέτριψε **ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός**, ὁ νικητὴς τῶν δαιμόνων. Νίκησε τὸ σατανᾶ στὴν ἔρημο, «*πέραν τοῦ Ἰορδάνου*» (Ματθ. 4,15 κ.ἀ.), ὅπου ἀπέκρουσε τοὺς τρεῖς πειρασμούς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς τὸ νίκησε στὸ Γολγοθᾶ, ὅπου ἡ νίκη ἦταν περίλαμπρη. Κάποιος στρατηγός, σὲ γλῶσσα στρατιωτικὴ, λέει, ὅτι ὅπως τὸ Βατερλώ ὑπῆρξε ἡ ἥττα τοῦ Ναπολέοντος, ἔτσι ὁ Γολγοθᾶς ὑπῆρξε ἡ συντριβὴ τοῦ ἑωσφόρου. Διότι μετὰ τὸ Γολγοθᾶ ὁ Κύριος ἀνέστη ἐκ νεκρῶν. Δὲν εἶνε ψέμα, εἶνε ἀλήθεια μεγάλη καὶ

ἱστορικὴ. Γι' αὐτὸ τὴ νύχτα τῆς Ἀναστάσεως ἀκοῦμε ἐκεῖνον τὸν περίφημον παιᾶνα· «*Ἀνέστη Χριστὸς καὶ πεπτῶκας δαίμονες*», σηκώθηκε ὁ Χριστὸς καὶ ἔπесαν οἱ δαίμονες (Κατχ. λόγ.).

Αὐτὸς εἶνε ὁ θρίαμβος. Καὶ ὁ θριαμβευτὴς Χριστὸς **αὐτὴ τὴ δύναμι τὴ δίνει σὲ κάθε πιστὸ παιδί του**. Διότι εἶπε· «Θὰ σὰς δώσω τὴ δύναμι νὰ πατᾶτε πάνω σὲ φίδια καὶ σκορπιούς...» (Λουκ. 10,19). Ποιὸς μπορεῖ νὰ πατήσῃ πάνω σὲ φίδια καὶ σκορπιούς χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ; Ἐδῶ μὲ τὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ καίγονται τὰ φίδια, οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις, καίγονται οἱ σκορπιοί, οἱ δόλιοι ἄνθρωποι. **Ὁ Χριστὸς νικᾷ καὶ θριαμβεύει.**

Ἀλλὰ σήμερα, ἀδελφοί μου, τί βλέπουμε; Οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις κυβερνοῦν τὸν κόσμον. Παντοῦ ἀνηθικότητα, πανσεξουαλισμός, αἰσχρὰ θεάματα καὶ ἀκούσματα, πορνεία, μοιχεῖα, κλοπὴ, ἀπάτη, φόνος, δωροδοκία... Κορυφαῖο δὲ κακὸ ἡ αἰσchrὴ διπλωματία, μὲ τὴν ὁποία οἱ μεγάλοι, ποὺ ἀνύψωσαν σὲ ἐπιστήμη τὸ ψέμα καὶ τὴν ἀπάτη, παίζουν στὰ ζάρια τὴν τύχη τῶν μικρῶν ἐθνῶν. Ἡ αἰσchrὴ διπλωματία εἶνε «*σημεῖον τῶν καιρῶν*» (Ματθ. 16,3). Πολλοὶ προβλέπουν, ὅτι εἴμαστε ἐγγὺς ὀλέθρου, κοντὰ σὲ καταστροφή. Ἡ εἰρήνη τῆς ἀνθρωπότητος κρέμεται ἀπὸ μιὰ κλωστή. Μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι **ὁ κόσμος σατανοκρατεῖται**· ἓνα μικρὸ ποσοστὸ μένει κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη καὶ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ.

—Ἀπαισιόδοξος εἶσαι, θὰ πῆτε.

Ὁχι. Ὑπάρχουν καὶ αἰσιόδοξα σημεῖα. Γίνεται πάλι μετὰ φῶτος καὶ σκότους, μετὰ πίστεως καὶ ἀπιστίας, μετὰ ἀληθείας καὶ ψεύδους. **Θαρσεῖτε, τέκνα τοῦ Θεοῦ!** Ὅσοι πιστεύουμε στὸ Χριστό, ὅτι ἀνέστη καὶ θριάμβευσε καὶ νίκησε τὶς δυνάμεις τοῦ σκότους, ὅσοι πιστεύουμε σ' αὐτόν, «*στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου*»! **Ὁρθιοὶ στὶς ἐπάλξεις.**

Ἐνα αἰσιόδοξο σημεῖο εἶνε καὶ τοῦτο. Μέχρι τὸ 1912 στὴ Μακεδονία κυμάτιζε ἡ ἡμισέληνος. Ἀλλὰ οἱ μικροὶ λαοὶ τῶν Βαλκανίων, μὲ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, πολέμησαν τὸ μεγάλο θηρίο, τὸ Γολιάθ καὶ τὸ Λυαῖο, καὶ νίκησαν. Τέτοια ἅγια ἡμέρα, τῶν Ταξιαρχῶν, ἐλευθερώθηκε ἡ πόλις τῆς Φλωρίνης. Μποροῦμε λοιπὸν κ' ἐμεῖς νὰ ποῦμε· «*Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν*», **εἶδα τὴν ἡμισέληνον, ὡς ἄστραπὴν πεσοῦσαν**. Καὶ γι' αὐτὸ εὐχαριστοῦμε καὶ δοξάζουμε τὸ Θεό, ποὺ ἐλευθέρωσε τὴ γωνία αὐτὴ, ἡ ὁποία ἦταν, εἶνε καὶ θὰ εἶνε πάντα ἐλληνικὴ ἀμὴν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΙΘ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 913 ²	Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος Πέμπτη 12 Νοεμβρίου 2026	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	---	---

Αὐτάρκεια

Τιμᾶ, ἀγαπητοί μου, σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας τὴ μνήμη τοῦ μεγάλου πατρὸς **ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος**, πατριάρχου Ἀλεξανδρείας (609-620 μ.Χ.).

Ὁ Ἰωάννης γεννήθηκε στὴν Ἀμαθοῦντα τῆς Κύπρου ἀπὸ οἰκογένεια εὐκατάστατη. Ὁ πατέρας του Ἐπιφάνιος ὑπῆρξε κυβερνήτης τῆς μεγαλονήσου. Νωρὶς οἱ γονεῖς ὠδήγησαν τὸν Ἰωάννη σὲ γάμο. Ἀλλὰ ἡ γυναίκα καὶ τὰ παιδιά του δὲν ἔζησαν πολὺ. **Παρηγοριὰ γιὰ τὸν πόνο του βρῆκε στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ.**

Ἡ ἁγία ζωὴ του ἔκανε τὸν πιστὸ λαὸ καὶ τὸν βασιλέα Ἡράκλειο (610-641 μ.Χ.) νὰ τὸν ἀνεβάσουν **στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τῆς Ἀλεξανδρείας**. Ὡς ἐπίσκοπος ἐποίμανε τὴν ἐκκλησία μὲ φόβο Θεοῦ, διακρίθηκε δὲ στὴ φιλανθρωπία καὶ ἐλεημοσύνη· γι' αὐτὸ τοῦ ἔδωσαν τὸ ἐπίθετο *ἐλεήμων*. Τόσο ἀκτινοβολοῦσε ἡ πολιτεία του, ὥστε ἀκόμη καὶ ἐτερόδοξοι, αἰρετικοὶ μονοφυσιῖτες, ἐλκύσθηκαν ἐξ αἰτίας του στὴν ὀρθόδοξο πίστι.

Στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα (βλ. Β' Κορ. 9,6-11) ἀκούσαμε τὴ λέξι **«αὐτάρκεια»**. Διότι ἡ **«αὐτάρκεια»** ἔχει σχέσι μὲ τὴν ἐλεημοσύνη. **«Δυνατὸς δὲ ὁ Θεός»,** λέει, **«πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν»** (ἐ.ἀ. 9,8). **Τί σημαίνει «αὐτάρκεια»;**

Λένε μερικοί· Τὸ Εὐαγγέλιο μόνο γιὰ τὰ οὐράνια ἐνδιαφέρεται. Ἀλλ' ἐμεῖς εἴμαστε ἄνθρωποι μὲ **ὕλικές ἀνάγκες**, καὶ δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιο. Τὸ Εὐαγγέλιο εἶνε μόνο γιὰ τοὺς καλογέρους, καὶ ὄχι γιὰ μᾶς ποὺ ζοῦμε στὸν κόσμο... Αὐτὰ λένε.

Ἀλλ' αὐτὰ ποὺ λένε δὲν εἶνε σωστά. Γιατὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὴν οὐράνια ζωὴ· ὁ Χριστὸς ἐνδιαφέρεται καὶ γιὰ τὴν ἐπίγεια ζωὴ. Δὲν ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὰ πνευματικά· ἐνδιαφέρεται καὶ γιὰ τὶς ὕλικές

ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ κοντὰ στὶς ἄλλες ἀποδείξεις ποὺ ἔχουμε γι' αὐτό, εἶνε καὶ ὁ σημερινὸς ἀπόστολος (βλ. Β' Κορ. 9,6-11). Τί λέει ὁ ἀπόστολος; Ἐάν εἴμαστε ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, λέει, ἂν ζοῦμε ὅπως θέλει ὁ Θεός, θὰ ἔχουμε **αὐτάρκεια**. Τί θὰ πῇ αὐτάρκεια; Θὰ ἔχουμε ὅ,τι εἶνε ἀναγκαῖο γιὰ τὴ ζωὴ μας, καὶ κάτι θὰ μᾶς περισσεύη, γιὰ νὰ κάνουμε καὶ κανένα καλὸ στοὺς ἄλλους. **Οἰκονομία – ἐλεημοσύνη**, νὰ τὸ πρόγραμμά μας. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ ποὺ λέμε φαίνονται σὰν χοντρά νομίσματα, ἃς τὰ κάνουμε λιανὰ, γιὰ νὰ τὰ καταλάβουν ὅλοι.

Αὐτάρκεια! **Τὰ ὕλικά ἀγαθὰ**, ποὺ χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ ζήσει, χωρίζονται σὲ δύο κατηγορίες. Μερικὰ ἀπ' αὐτά, τὰ περισσότερα ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα, δὲν εἶνε ἰδιοκτησία κανενός· εἶνε **κοινὰ γιὰ ὅλους** τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ αὐτὰ εἶνε ὁ ἥλιος, τὸ νερὸ καὶ ὁ ἀέρας. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τ' ἀπολαμβάνουμε. Φανταστῆτε τί θὰ συνέβαινε, ἂν ἓνας ἄνθρωπος μπορούσε νὰ κάνῃ ἰδιοκτησία του τὸν ἥλιο, καὶ νὰ πουλᾷ τὸ φῶς του στοὺς ἄλλους. Θὰ γινόταν ὁ μεγαλύτερος ἰδιοκτήτης ἡλεκτροφωτισμοῦ. Ὅλα τὰ ἐργοστάσια παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος ποὺ ὑπάρχουν σήμερα πάνω στὴ Γῆ, δὲν μπορούν νὰ δώσουν τὸ φῶς καὶ τὴ θερμότητα ποὺ δίνει ὁ ἥλιος σ' ἓνα μόνο λεπτὸ τῆς ὥρας! Ἐκατομμύρια, δισεκατομμύρια, ἀναρίθμητα κιλοβάτ εἶνε τὸ ἥλιακὸ ρεῦμα ποὺ λούζει τὴ Γῆ. Τί πληρώνουμε, παρακαλῶ, γιὰ τὸ ρεῦμα αὐτὸ τοῦ ἥλιου; Τίποτε ἀπολύτως. Καὶ ὅμως οὔτε **ἓνα εὐχαριστῶ** δὲν λέμε στὸ Δημιουργό, λὲς καὶ ὁ Δημιουργὸς εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μᾶς φωτίζῃ. Καὶ ὄχι μόνο δὲν λέμε εὐχαριστῶ, ἀλλ' ὑπάρχουν δυστυχῶς καὶ πολλοὶ πού, μόλις βγῇ ὁ ἥλιος καὶ βγοῦν κι αὐτοὶ στὴ δουλειά τους, **βλαστημᾶνε τὸ Θεό.**

Ὁ ἥλιος κοινὸ ἀγαθὸ ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐπίσης καὶ τὸ νερὸ καὶ ὁ ἀέρας.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν κοινῶν αὐτῶν ἀγαθῶν, ποὺ τὰ σκορπάει πλουσιοπάροχα ὁ Θεός, ὑπάρχουν κι ἄλλα ἀγαθὰ, ποὺ εἶνε χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα γιὰ τὸν ἄνθρωπο· εἶνε τὸ ψωμί, τὸ ρόυχο, ἡ στέγη, τὰ φάρμακα, καὶ ἄλλα ἀκόμη. Καὶ αὐτά, ὅπως εἶπαμε ἄλλοτε, γίνονται ἀπὸ τὴν ὕλη, ποὺ ἔδωσε ὁ καλὸς Θεός. Ἀλλὰ γιὰ ν' ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὰ ἀγαθὰ αὐτά, **πρέπει κι αὐτὸς νὰ κοπιᾷ**. Πρέπει νὰ καλλιεργήσῃ τὴ γῆ, νὰ βοσκήσῃ τὰ πρόβατα, καὶ νὰ μάθῃ διάφορες τέχνες καὶ ἐπιστῆμες, γιὰ νὰ μπορῇ ἔτσι νὰ ἐκμεταλλεύεται τὴν ὕλη. Δὲν εἶπε ὁ Θεὸς νὰ εἶνε ὁ ἄνθρωπος τεμπέλης, νὰ κάθεται κάτω ἀπὸ τὴ συκιὰ καὶ νὰ λέῃ «Πέσε, σῦκο, νὰ σὲ φάω». Ὁ Θεὸς εἶπε νὰ ἐργάζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του νὰ τρώῃ τὸ ψωμί του. Ἡ **ἐργασία** εἶνε ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, εἶνε καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε εὐλογία καὶ πλοῦτος. Ἐνα μικρὸ κομμάτι γῆς, ὅταν ὁ ἄνθρωπος τὸ καλλιεργήσῃ καλὰ, μπορεῖ νὰ θρέψῃ μιὰ ὁλόκληρη οἰκογένεια· ἐνῶ κάμπος, ὅταν μεῖνῃ ἀκαλλιέργητος, γεμίζει ἀγκάθια καὶ τριβόλια καὶ δὲν τρέφει οὔτε ἓνα ἄνθρωπο.

Ἀλλὰ κοντὰ στὴν ἐργασία χρειάζεται καὶ **οἰκονομία**. Οἰκονομία δὲν θὰ πῇ τσιγγουνιά· οἰκονομία θὰ πῇ λογικὴ καὶ φρόνιμη διαχείρισι τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ ἄνθρωπος νὰ σπαταλᾷ τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὅ,τι κέρδισε σὲ μιὰ βδομάδα νὰ τὸ ξοδεύῃ σὲ μιὰ ὥρα μέσα σ' ἓνα κέντρο ἀμαρτωλῆς διασκεδάσεως καὶ διαφθορᾶς, καὶ ἔπειτα νὰ πεινᾷ ἢ οἰκογένειά του. Οἰκονομία ἀκόμα θὰ πῇ, ὅχι περιττὰ ἔξοδα καὶ πολυτέλειες. Ἐνας ἄνθρωπος μὲ λίγα ἔσοδα κατορθώνει καὶ συντηρεῖ πολυμελῆ οἰκογένεια, γιατί ἔχει τάξι καὶ οἰκονομία. Ἐνῶ ἓνας ἄλλος, ποὺ δὲν ἔχει τάξι καὶ οἰκονομία, ἀλλὰ ξοδεύει ἀλύπητα τὰ χρήματα σὲ περιττὰ πράγματα καὶ πολυτέλειες, δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει οὔτε μὲ δυὸ μέλη οἰκογενείας, ἔστω καὶ ἂν παίρνῃ δυὸ καὶ πέντε καὶ δέκα φορὲς περισσότερα ἀπ' τὸν ἄλλο.

Καὶ αὐτὸ συμβαίνει στὰ σπίτια, συμβαίνει **καὶ στὰ κράτη**. Ὑπάρχουν κράτη ποὺ δὲν ἔχουν πολλὰ ὑλικά ἀγαθὰ. Καὶ ὅμως ἔχουν αὐτάρκεια καὶ δὲν βρίσκονται στὴν ἀνάγκη νὰ δανεῖζονται. Ἐνῶ ἄλλα κράτη, μὲ ἀφθονία ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖτες τους εἶνε σπάταλοι, ὑποφέρουν. Δὲν εἶνε αὐτάρκη. Θέλετε ἓνα παράδειγμα; Ἄς μὴν πᾶμε μακριά· εἶνε ἡ πατρίδα μας. Ἀλλοτε ἡ Ἑλλάδα εἶχε ἐπάρκεια στὸ κρέας. Γιατί; Γιατὶ οἱ Ἕλληνες ἦσαν οἰκονόμοι καὶ ἐγκρατεῖς. Τετάρτη, Παρασκευή, σαρακοστὲς καὶ ἄλλες ἀκόμη μέρες νήστευαν.

Δὲν ἔτρωγαν κρέατα. Ἐνῶ τώρα οἱ περισσότεροι κακόμαθαν. Ἔπесαν χρήματα στὰ χέρια τους καὶ τὸ ἔρριξαν στὴν καλοπέρασι. Φαγητὸ χωρὶς κρέας δὲν ἐννοοῦν. Καμμιὰ νηστεία δὲν τηροῦν. Οὔτε Τετάρτη οὔτε Παρασκευὴ οὔτε σαρακοστὲς. Μερικοὶ οὔτε τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Ἐγιναν σὰν τὰ κοράκια, ποὺ τρῶνε ψοφίμια. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Τὸ κρέας ποὺ παράγει ὁ τόπος δὲν ἐπαρκεῖ πλέον. Καὶ βγάζουμε συνάλλαγμα καὶ εἰσάγουμε κρέατα ἀπὸ τὴ Βουλγαρία καὶ τὴν Ἀργεντινὴ. Ἄν ὅμως οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἦμασταν οἰκονόμοι καὶ ἐγκρατεῖς καὶ τηρούσαμε τὶς νηστεῖες, θὰ εἴχαμε καὶ στὸ κρέας αὐτάρκεια, ὅπως ἔχουμε σὲ ἄλλα εἶδη, π.χ. στὸ σιτάρι καὶ στὸ ρύζι.

Ἐργασία, οἰκονομία, **ἐγκράτεια**, νὰ τὰ συστατικὰ τῆς αὐτάρκειας! Ἀλλὰ τὴν αὐτάρκεια δὲν τὴν θέλει ὁ ἀπόστολος γιὰ νὰ περισσεύουν χρήματα καὶ νὰ θησαυρίζουμε ἀπὸ πλεονεξία. Τὴν αὐτάρκεια τὴν θέλει ὁ ἀπόστολος κυρίως γιὰ νὰ περισσεύουν χρήματα γιὰ ἐλεημοσύνες· γιὰ τὸ ψωμί τοῦ πεινασμένου, γιὰ τὸ ρόυχο τοῦ γυμνοῦ, γιὰ τὸ φάρμακο τοῦ ἀρρώστου, γιὰ τὴ στέγη τοῦ ἀστέγου, γιὰ τὸ φιλόπτωχο ταμεῖο τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ κάθε καλὸ σ' αὐτὸ τὸν κόσμον. Τότε ἡ αὐτάρκεια παίρνει νόημα μεγάλο, νόημα χριστιανικόν, καὶ γίνεται ἡρωικὸ σύνθημα στὴ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν, σὰν τὸ σύνθημα ἐκεῖνο τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας «*Νηστεύσωμεν, ἵνα ἐλεήσωμεν*»· ἄς νηστεύσουμε, δηλαδή, γιὰ νὰ περισσεύουν χρήματα νὰ κάνουμε **ἐλεημοσύνη**. Ἐνῶ τώρα, σ' αὐτὴ τὴ γενεὰ ποὺ ζοῦμε, μιὰ γενεὰ ὑλιστικὴ καὶ σαρκικὴ, στὴν ὁποία ἐπικρατεῖ ἡ σπατάλη, ἡ πολυτέλεια, ἡ κοιλιοδουλεία καὶ ἡ σαρκολατρία, ἄλλο σύνθημα ὑπάρχει· Ἄς ζοῦμε ἐμεῖς ὅσο καλύτερα μπορούμε, κι ἄς πεθαίνουν οἱ ἄλλοι!... Καὶ πραγματικά, χιλιάδες πεθαίνουν κάθε μέρα. Καὶ ἂν δὲν πεθαίνουν στὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἔχει κάποια σχετικὴ αὐτάρκεια, πεθαίνουν στὶς Ἰνδίες, στὴν Κίνα, στὴν Ἀφρικὴ καὶ σ' ἄλλες ἀκόμα χώρες. Ποῦ εἶνε ἡ ἀλληλεγγύη; Ποῦ εἶνε ἡ ἀγάπη; Ποῦ εἶνε ὁ χριστιανισμὸς μας;

* * *

Ἀγαπητοί μου! Ἄν θέλουμε νὰ εἴμαστε Χριστιανοί, ἄς κάνουμε σύνθημά μας τὶς τέσσερις αὐτὲς λέξεις· ἐργασία, οἰκονομία, ἐγκράτεια, ἐλεημοσύνη! Ἔτσι θὰ γίνουμε μιμηταὶ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος. Ἔτσι θὰ ἔρθῃ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι θὰ ἀποκτήσουμε τὴν εὐλογημένη αὐτάρκεια.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΜΓ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2764	Τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Παρασκευὴ 13 Νοεμβρίου 2026	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Ὁ Χρυσόστομος καὶ οἱ ἐχθροὶ του

Χαίρω, ἀγαπητοί μου, πού γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ μὲ ἀξιώνει ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ τὰ προσφιλή σας πρόσωπα ἐδῶ στὴν Ἱερὰ συγκέντρωσι. Γνωρίζω τὴ δίψα σας γιὰ λόγο Θεοῦ. Εὐτυχής θὰ εἶμαι, ἐὰν μπορέσω νὰ προσφέρω ἕνα ποτήρι νερὸ δροσερὸ Ὁρθοδοξίας καὶ διψασμένα χεῖλη τῶν ψυχῶν σας.

* * *

Ἄς ταξιδέσουμε, ἀδέρφια μου, στὶς πηγές, στοὺς πρώτους χρυσοῦς αἰῶνες, στὴν ἐποχὴ τῶν ἀποστόλων. Ἐκεῖ δυὸ ἀπόστολοι δείχνουν τὰ μέτρα τοῦ ἀνθρώπου, ἀφ' ἑνὸς τὸ ὕψος, ἀφ' ἑτέρου τὸ βάθος, τὴν πτώσι τοῦ. Ὁ Ἰούδας δείχνει μέχρι ποιοῦ σημείου διαφθορᾶς μπορεῖ νὰ πέσῃ· «βλέπε, χρημάτων ἐραστά», λέμε τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα. Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος δείχνει σὲ ποιο ὕψος μπορεῖ νὰ φτάσῃ, νὰ γίνῃ ἄγγελος καὶ ἀκόμη ἀνώτερος, καὶ νὰ μᾶς καλῇ· «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὼ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 11,1). Ἄν λοιπὸν ὑπάρχῃ ἕνας πού μιμήθηκε περισσότερο ἀπ' ὅλους τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ ἐγένε μικρὸς ἥλιος στὴν ἐποχὴ του, αὐτὸς εἶνε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, τοῦ ὁποῦ τὴν Ἱερὰ μνήμη ἐορτάζουμε.

Γιὰ τὸν ἅγιο Χρυσόστομο μίλησα καὶ ἄλλοτε. Ἀλλὰ καὶ τώρα θὰ μιλήσω, ἀπὸ ἄλλη σκοπιά. Αὐτὸ πού θὰ ἐξετάσουμε εἶνε· **Ποιοὶ ἦταν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Χρυσοστόμου.**

Μὰ εἶχε ἐχθροὺς ὁ Χρυσόστομος; Ἄκακος, οὐράνιος ἄνθρωπος ἦταν, καρδιά πλατειά· ἦταν ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος πού εἶπε «*ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται*» (Β' Κορ. 6,11), χωροῦσε τὸν κόσμον ὅλο, δὲν εἶχε μίσος. Μυρμήκη δὲν πατοῦσε. Προσωπικὸ ἐχθρὸ δὲν εἶχε· εἶχε τὴν ἀγάπῃ ἐκείνῃ πού δίδει ὁ Χριστός, ὅταν πᾶν ἀπὸ τὸ σταυρὸ εἶπε· «*Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδαι τί ποιοῦσι*» (Λουκ. 23,34).

Μιμητὴς τοῦ Θεανθρώπου ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ἀγαποῦσε τοὺς πάντας. Τότε **πῶς ἀπέκτησε ἐχθρούς;** Ποιά ἡ αἰτία; Τὸ Εὐαγγέλιο! Τὸ Εὐαγγέλιο; Naί, ἡ γλῶσσα του, ἡ πύρινη γλῶσσα, πού δὲν γνώριζε συμβιβασμούς μὲ τὸ ψέμα καὶ τὴν ἀπάτῃ ἀλλὰ ἔλεγε «τὰ σῦκα σῦκα καὶ τὴ σκάφη σκάφη», τὸ φῶς φῶς καὶ τὸ σκότος σκότος. Γιατὶ ἡ ἀλήθεια, ὅπως εἶπε ἕνας δικός μας ποιητής, **εἶνε μαλῶχτρα.** Ὅπου ἀκούγεται ἀλήθεια μεγάλη, γιὰ τὰ μεγάλα καὶ θεμελιώδη, ἐκεῖ γίνεται διχασμὸς καὶ ἄλλοι εἶνε ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ἄλλοι δὲ κατὰ τῆς ἀληθείας· καὶ συνεχίζεται ἡ μάχῃ πού ἄρχισε ἀπὸ τὸ πραιτώριο τοῦ Πιλάτου, ὅταν ὁ Χριστὸς εἶπε· «*Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, ... ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ*» (Ἰω. 18,37).

Μάρτυρας πιστὸς τῆς ἀληθείας ὑπῆρξε ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.** Προσωπικὸ ἐχθρὸ δὲν εἶχε. Ἀγαπᾷ, ἔλεγε, κάθε ἄνθρωπο· καὶ τὸν Ἑβραῖο, καὶ τὸν αἰρετικό, καὶ τὸν εἰδωλολάτρη, κι αὐτὸν ἀκόμα πού θὰ μὲ σταυρώσῃ. Ποιὸν μισῶ; Ὅπως ὁ γιατρός ἀγαπᾷ τὸν ἄρρωστο, ἀλλὰ μισεῖ τὴν ἀσθένεια καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐξοντώσῃ τὴν ἀσθένεια, ἔτσι κ' ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ μισῶ τὴν πλάνη, τὴν αἵρεσι, τὴν ἀθεΐα καὶ ἀπιστία, μισῶ τὸν ἀντιχριστιανικὸ τρόπο τῆς ζωῆς του. **Ἐγὼ ἐναν ἐχθρὸ ἔχω** καὶ παρακαλέστε τὸ Θεὸ νὰ τὸν νικήσῃ· **τὸν ἐαυτό μου.** Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς εἶνε ὁ διεφθαρμένος ἐαυτός μας, τὰ πάθη καὶ οἱ κακίες μας. Ἐχεῖ μιὰ σπουδαία ὁμιλία ὁ Χρυσόστομος μὲ τίτλο «*Τὸν ἐαυτὸν μὴ ἀδικοῦντα οὐδεὶς παραβλάψαι δύναται*». Ἄμα ἐσὺ δὲν κάνῃς κακὸ στὸν ἐαυτό σου μὲ τὸ νὰ ἁμαρτάνῃς, ἀλλὰ εἶσαι ἀθῶος, ἀμόλυντος, ἄγνος καὶ παρθένος, δίκαιος καὶ ἀληθινός, ὅλοι οἱ δαίμονες τῆς κολάσεως νὰ μαζετοῦν κανένα κακὸ δὲν σοῦ κάνουν· καὶ ἀποδείξῃς ὁ Ἰῶβ.

Προσωπικούς λοιπὸν ἐχθρούς ὁ ἴδιος δὲν εἶχε. Ἡ ἀλήθεια πού κήρυττε αὐτὴ ἦταν ἐκείνῃ πού προκάλεσε ἀφ' ἑνὸς κύματα ἐνθουσιασμοῦ, ἀφ' ἑτέρου κύματα μίσους. **Ποιοὶ ἦταν οἱ ἐχθροὶ του; ἕνας, δύο, τρεῖς, τέσσερις,** καὶ τελειῶν.

• Πρώτοι ἐχθροὶ του ἦταν **οἱ πλούσιοι.** Ὅχι ὅλοι. Ὑπάρχουν καὶ πλούσιοι γεμάτοι ἀγάπῃ καὶ ἐλεημοσύνη. Στὴν παλαιὰ διαθήκῃ π.χ. ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὁ Ἰῶβ, στὴν καινὴ διαθήκῃ ἡ Ὀλυμπιάδα, πού διέθεσε τὴν περιουσία της γιὰ τοὺς φτωχοὺς. Ἀλλὰ πόσοι εἶνε αὐτοί; Ἕνας στοὺς χίλιους·

οἱ ἄλλοι, οἱ ἐννιακόσοι ἐνενήντα ἐννιά, εἶνε ἄγρια θηρία. Εἶνε, σὲ καιρὸ πείνας, **ὁ μαυραγορίτης,** πού πουλάει ἀκριβὰ τὸ σιτᾶρι καὶ ζῆ ἀπὸ τὴ δυστυχία τῶν ἄλλων. Εἶνε ἐπίσης **ὁ τοκογλύφος,** πού δανεῖζει στὸ φτωχὸ μὲ τόκο 100%! Κερανοῦς βγάξῃ ἡ γλῶσσα τοῦ Χρυσοστόμου καυτηριάζοντας τοὺς τοκογλύφους τῆς ἐποχῆς του. Εἶνε ἀκόμη **ὁ σπάταλος,** πού ζῇ μὲ μεγάλη πολυτέλεια. Μπῆκε κάποιος σὲ σπίτι πολυτελὲς καὶ τοῦ ῥθε νὰ φτύσῃ. Ποῦ νὰ φτύσῃ; κοιτάζει ἀπὸ ἐδῶ, κοιτάζει ἀπὸ ἐκεῖ, φτύνει τὸν σπάταλο στὸ κούτελο. Διαμαρτυρήθηκε ἐκεῖνος; —Ποῦ νὰ φτύσω; λέει· νὰ φτύσω κάτω, λυπᾶμαι τὰ μωσαϊκά· στοὺς τοίχους, λυπᾶμαι τὰ μεταξωτά· νὰ φτύσω στὴν ὁροφὴ, λυποῦμαι τὰ φύλλα χρυσοῦ. Τέτοια ἦταν ἡ πολυτέλεια. Εἶχαν ἄμαξες πολυτελείας, πού τίς ἐσερναν ἄλογα μὲ χρυσὰ χαλινάρια. Εἶχαν ἀκόμη —μὲ συγχωρεῖτε— καὶ χρυσὰ οὐροδοχεῖα νυκτός!

Δὲν ὑπάρχει ὁμιλία σχεδὸν πού ὁ Χρυσόστομος νὰ μὴν τοὺς ἐλέγχῃ. Διαμαρτυρήθηκαν· —Πάψε ἐπὶ τέλους νὰ μιλᾷς ἐναντίον τῶν πλουσιῶν. Τοὺς ἀπήνητσε· —Πάψτε κ' ἐσεῖς νὰ κλεβετε καὶ νὰ σπαταλᾶτε.

• Ἄλλοι ἐχθροὶ του ἦταν **οἱ ἄρχοντες.** Ὅχι ὅλοι. Ὑπῆρξαν, ὑπάρχουν, θὰ ὑπάρχουν καὶ ἄρχοντες ἀγαθοί, ὅπως ἦταν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ὁ Μωυσῆς, οἱ κριταί, οἱ Μακαβαῖοι τῆς παλαιᾶς διαθήκης. Ὅλοι οἱ λαοὶ εἶχαν καὶ κάποιους καλοὺς ἄρχοντες. Καὶ στὴν Ἑλλάδα εἶχαμε τὸν Ἰωάννη Καποδίστρια, πού ὁ λαὸς τὸν ἔλεγε ἅγιο, κ' ἐμεῖς οἱ ἀγνώμονες τὸν δολοφονήσαμε Κυριακῇ ἡμέρᾳ ὅταν πήγαινε στὴν ἐκκλησία. Ἀπὸ τότε ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶδε τέτοιο Χριστιανὸ κυβερνήτη. Ὑπάρχουν λοιπὸν καὶ ἄρχοντες ἀγαθοί, ἀλλ' αὐτοὶ εἶνε ἕνας μὲς· στοὺς χίλιους. Οἱ ἄλλοι ὑπῆρξαν κακὰ θηρία τῆς κοινωνίας. Περιγράφει μερικοὺς ἀπὸ δαύτους, πού ἐγδερναν τὸ λαὸ μὲ τοὺς φόρους. Περιβόητος ἦταν ὁ **χρυσάργυρος** φόρος, κάτι σὰν τὸ τουρκικὸ χαράτσι. Στὴν Ἀντιόχεια ξεσηκώθηκαν ἔσπασαν τ' ἀγάλματα τοῦ βασιλέως, αὐτὸς ἔστειλε στρατὸ νὰ κάψῃ τὴν Ἀντιόχεια. Δὲν τὴν ἔκαψε ὅμως, γιατί ὑπῆρχε Χρυσόστομος. Τότε ἀνέβηκε στὸν ἄμβωνα καὶ ἐξεφώνησε τοὺς περιφήμους **λόγους Εἰς ἀνδριάντας.**

Μία εἰκόνα τέτοιου ἄρχοντος ἀποτελεῖ ὁ **Εὐτρόπιος.** Ἐκίνησε πάμπωχος, ἀλλὰ ὁ τροχὸς τῆς ζωῆς τὸν ἀνέβασε κ' ἐγένε **ὑπάτος,** πρωθυπουργός, εὐνοούμενος τῆς βασιλείας. Ἦταν βάνασος, ἀγροίκος, βλάστημος. Στὴν ἀρχὴ ἐκτιμοῦσε τὸν Χρυσόστομο, ἀλλ' ὅταν ὁ ἅγιος ἀρχισε νὰ ἐλέγχῃ τὴν ἀγριότητές του, ἐκείνος ὠργίσθηκε καὶ κατήγγειλε τὸ ἄσυλο τοῦ ναοῦ, πού ἦταν νόμος τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἀλλὰ ποιά ἦταν ἡ τιμωρία τοῦ Θεοῦ; ἦρθε καιρὸς πού σὲ μιὰ νύχτα ἄλλοι ἰσχυρότεροι ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀνέτρεψαν καὶ τὸν κυνηγοῦσαν· κι αὐτὸς ἔτρεχε στοὺς δρόμους σὰν μικρὸ παιδί. Τρέχοντας εἶδε τὴν ἐκκλησίαν ἀνοιχτὴ, μπῆκε μέσα, πήγε στὸ ἱερὸ βῆμα καὶ ἀγκάλιασε τὴν ἁγία τράπεζα. Ὁ λαὸς ἀπ' ἔξω μανιασμένος ἤθελε νὰ τὸν συλλάβῃ, νὰ τὸν λυντσάρῃ. Τὸν ἐπίασαν; Ὅχι, διότι παρενέβη ὁ Χρυσόστομος. Ἄλτ! ἐχθρός μας εἶνε, ἀλλὰ ἐγὼ τὸν προστατεύω. Ἀνέβηκε τότε στὸν ἄμβωνα ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος καὶ τὸ θέαμα ἦταν ἀπὸ τ' ἀνεπανάληπτα. Ὁ Εὐτρόπιος νὰ τρέμῃ ἀπὸ τὸ φόβο, ὁ λαὸς νὰ φωνάζῃ, καὶ ὁ ἱεράρχης στὸν ἄμβωνα νὰ ἐκφωνῇ ἕναν ἀριστουργηματικὸ λόγο. «Πάντοτε», λέει, «ταυριάζει νὰ λέμε **ῴδατος** **ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης**» (Ἐκκλ. 1,2), ἀλλὰ πρὸ παντὸς τώρα, πού βλέπουμε αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινο ῥάκος. «*Ποῦ ἡ λαμπρὰ τῆς ὑπατίας περιβολή; ποῦ χοροὶ καὶ θαλεῖαι; ποῦ τὰ ἄσματα; ποῦ...;*» Φύσηξε ἄνεμος, τὰ ἔρριξε σὰν φύλλα καὶ ἤδη αὐτὸς ἔμεινε γυμνός...». Ῥητορεία μεγαλοπρεπής. Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια ἐγνώρισα στὸ μικρὸ χωριό μου ἕνα τσαγκάρη πού ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἤξερε τὴν ὁμιλία αὐτὴν **Εἰς Εὐτρόπιον** ἀπ' ἔξω. Τὴν δίδασκαν τότε στὰ σχολεῖα. Πᾶνε τώρα αὐτὰ τὰ ἀριστουργήματα, τὰ ἔοβησαν· ἡ περιφρόνησις πρὸς τοὺς πατέρας εἶνε γνώρισμα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

• Ἄλλοι ἐχθροὶ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ποιοὶ ἦταν; Τώρα θὰ γίνω

κακός στο μισό ακροατήριό μου. Μαντεύετε τί θα πω; Άλλα πρέπει να τὸ πῶ. Ἐχθροὶ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἦταν **οἱ γυναῖκες**. Ὅχι ὅλες· ὑπῆρχαν καὶ γυναῖκες ἐνάρετες, ὅπως ἡ Σάρρα, ἡ Ρεβέκκα, ἡ Σεπφώρα, ἡ Ἄννα, οἱ μυροφόρες καὶ ἡ Ὀλυμπιάδα, με κορυφαία ἀπ' ὅλες τὴν ὑπεραγία Θεοτόκο.

Ἀλλά δὲν μιλάμε γι' αὐτές· ἐννοοῦμε τίς κακές γυναῖκες. Αὐτές ἔπαιζαν τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο. Ἀναφέρει δὲ ἡ ἱστορία τρία ὀνόματα γυναικῶν· **Μάρσα, Καστρικία, Εὐγραφία**· ἦταν χήρες καὶ τρόπον τινὰ κυρίες τῶν τιμῶν. Αὐτὲς ἀνεβοκατέβαιναν στὰ ἀνάκτορα, ραδιοῦργοῦσαν, συκοφαντοῦσαν, προέβιλλαν ἐμπόδια στὸν ἱερὸ πατέρα. Ἦταν γριές, ἀλλὰ με καλ-λυντικά καὶ μπογιὲς φαίνονταν νέες, φοροῦσαν μεταξωτὰ καὶ κάθε μέρα ἄλλαζαν, δημιουργοῦσαν σκάνδαλα. Τὶς ἤλεγξε ἀπὸ τοῦ ἀμβωνοῦ· Ντροπή, γριὲς ἐσεῖς, νὰ φαίνεστε νέες! Ἐ, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο πλῆγμα στὴ γυναῖκα ἀπὸ τὸ νὰ τὴν πῆς ἀσχημὴ καὶ γριά. Κυριολεκτικῶς λύσσαζαν. Καὶ κοντὰ σ' αὐτές, ἀρχηγὸς τους, ἡ βασιλισσα Εὐδοξία.

Τί ἦταν ἡ Εὐδοξία; Ἡ Εὐδοξία ἦταν κόρη φτωχοῦ ἀνθρώπου με ἔξο-χο κάλλος· ἀλλὰ τὸ κάλλος, ὅταν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ ἀρετὴ, εἶνε ἐπικίν-δυνο. Λέει ἡ Γραφή, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη· *«ὥσπερ ἐνώπιον ἐν ῥινὶ υἱός, οὕτως γυναικὶ κακόφρωνι κάλλος»*· ὅτι μιὰ γυναῖκα ποὺ μετὸ κάλλος τῆς δημι-ουργεῖ σεισμὸ στὸ πέρασμά της, ὅταν δὲν ἔχῃ ἀρετὴ, μοιάζει με γουρού-να ποὺ τῆς κρέμασαν στὴ μύτη σκουλαρίκι (Παρ. 11,22). Ἔτσι ἦταν ἡ Εὐδοξία. Ἐγίνε βασιλισσα, ἀλλὰ μίσησε τὸν Χρυσόστομο θανασίμως γιὰ δύο λό-γους. Πρῶτον, διότι αὐτὴ σὰν ἄλλη ἱεζάβελ κατῶρθωσε νὰ πάρῃ τὸ κτῆ-μα μιᾶς φτωχῆς χήρας· ἐκείνη κατέφυγε στὸν Χρυσόστομο καὶ αὐτὸς ἀνέ-λαβε τὴν ὑπεράσπισί της ζητώντας ἀπὸ τὴ βασιλισσα νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ξε-νο κτῆμα. Ἐνας λόγος αὐτός. Καὶ δεύτερον, διότι κόλακες πρότειναν στὴ βασιλισσα καὶ ἐγίνε ἓνα ἀσημένιο ἀγαλμὰ της, τὸ ἔστησαν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἁγία-Σοφία καί, ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρα θείας λειτουργίας, ἔγιναν ἐγκαί-νια, τὰ ἀποκαλυπτήριά του, με μουσικὲς καὶ χοροὺς. Ὁ Χρυσόστομος ἀ-νέβηκε στὸν ἄμβωνα καὶ ἐξεφώνησε λόγῳ· *«Πάλιν Ἡρωδὶς μαίνεται, πάλι ζητεῖ τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου...»*. Ἡ Εὐδοξία ἐξεμάνῃ ἀπὸ τὸν ἔλεγχῳ.

• Ἀλλὰ, ἀδελφοί μου, οὔτε οἱ γυναῖκες, οὔτε οἱ ἀρχόντες, οὔτε οἱ πλού-σιοι θὰ μπορούσαν νὰ κλονίσουν τὸν Χρυσόστομο, ἐὰν δὲν προσετιθετο κ' ἓνας τέταρτος ἐχθρός, ὁ χειρότερος. Ποιός; **Οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ῥασοφόροι!** Αὐτοὶ τὸν φάγαν τὸν Χρυσόστομο. Δὲν λέμε ὅλοι, ἀλλοίμονο. Διότι καὶ τότε ὑπῆρχαν καλοὶ ἐπίσκοποι, σαράντα τὸν ἀριθμὸ, οἱ ὁποῖοι στάθηκαν παλ-ληκαριῶνα κοντὰ του καὶ τὸν συνώδευαν μέχρι καὶ τὴν ἔξορία. Ἀλλὰ πλὴν αὐτῶν ὑπῆρχαν καὶ ἐπίσκοποι φθονεροὶ, πλεονέκτες καὶ ἀρπαγες, οἱ ὁποῖοι ραδιοῦργησαν στὸ δικαστήριο, νὰ δικάσουν τὸν παρθένο, τὸν ἀφιλάργυρο, τὸν διαπρύσιο κήρυκα, ἐκείνον γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ κόσμος ἔλεγε· Προτιμότε-ρο νὰ βρῇσθαι ὁ ἥλιος παρὰ νὰ σιγήσῃ ἡ γλῶσσα τοῦ Χρυσοστόμου. Τὸν κα-τάδικασαν. Μία φορὰ τὸν ἐξώρισαν. Πῆγαν στρατιῶτες καὶ τὸν πήραν, ἀλλὰ τὸ ἴδιο βράδυ—*«Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου»*—ἐγίνε σεισμός. Τρόμος· φόβος, καὶ τὸν ἐπανάφεραν. Σύντομα ὅμως δόθηκαν νέες ἀφορμές, ἐγίνε δεύτερο δικαστήριο κι αὐτὴ τὴ φορὰ ἀμειλικτοὶ κατῶρθωσαν νὰ τὸν κα-ταδικάσουν σὲ καθαίρεσι. Στρατεύματα τὸν φύλαγαν δυὸ μῆνες μέσα στὴ μη-τρόπολί του· μετὰ τὸν συνέλαβαν νύχτα καὶ ἔφυγε μακριά, στὴν ἄκρῃ τῆς αὐτοκρατορίας, πέρα ἀπὸ τὴν Ἄγκυρα καὶ τὴν Ἀρμενία, ἐκεῖ ποὺ κατοί-κοῦσαν οἱ ἄγριοι Ἰσαυροὶ τὴν Κουκουσό.

Δὲν ἦταν τότε οἱ δρόμοι ὅπως σήμερα. Ἦταν κουραστικοί. Τὸν συνώ-δευσεν ἀπόσπασμα ἀγρίων στρατιωτῶν. Ἐπὶ τέσσερις μῆνες βάδιζαν μετὰ πόδια. Ἡ πιὸ πικρὴ μέρα ποιά ἦταν; Ἐφτάσε στὴν Καισάρεια μιὰ νύχτα βροχερή, γεροντάκι, βρεγμένος, κουρασμένος. Ζήτησε κονάκι. Μὰ ἐκεῖ δὲν ἦταν πλέον ὁ Βασιλεῖος· ἦταν ἓνας ἄλλος, ὁ Φαρέτριος. Δὲν πῆγε νὰ τὸν χαι-ρετήσῃ· σήκωσε τοὺς καλογέρους, πῆγαν τὴ νύχτα καὶ τοῦ ἔδωσαν τελε-σίγραφο·—**Ἐντὸς μίας ὥρας θὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν Καισάρεια**.—Δώστε μου προθεσμία νὰ πλυθῶ, νὰ ξεκουρασθῶ. —Τίποτα, ἢ φεύγεις ἀμέσως ἢ σκοτώνεσαι. Καὶ μέσ' στὴ νύχτα ἔφυγε διωκόμενος ὄχι ἀπὸ ἄλλους ἀλλὰ ἀπὸ ἀρχιερεῖς τύπου Φαρετρίου. Τότε εἶπε ἐκεῖνο τὸ «Τίποτα ἄλλο δὲν φο-βήθηκα ὅσο τοὺς ἐπισκόπους πλὴν ὀλίγων».

Νὰ ποῦμε τώρα γιὰ τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς του; Βαδίζοντας ἔφτασε στὴν Κουκουσό. Ἀπὸ ἐκεῖ νέα διαταγή, νὰ φύγῃ πιὸ μακριά, στὰ Κόμανα, ἐκεῖ ποὺ τέλειωνε ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία. Σηκώθηκε νὰ βα-δίσῃ. Ἀδύνατον πλέον. Ἦταν μῆνας Αὐγούστος, ὁ ἥλιος ἔκαινε τίς πέτρες. Ἀσθενής, με πυρετὸ, κουρασμένος, ζητοῦσε ἀνάπαυσι. Τίποτα. Τὸν βίαζαν νὰ βαδίσῃ, ἔπεσε χάμω. Τὸν σήκωσαν, τὸν μετέφεραν στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Βασιλίσκου. Καὶ ἐκεῖ ἡ μεγάλη αὐτὴ καρδιά παρέδωσε τὸ πνεῦμα. Εἶχε δεῖ ὄνειρο· τὴ νύχτα ὁ μάρτυς Βασιλίσκος τοῦ εἶπε· «Ἀδελφε Ἰωάννη, ἔχε θάρ-ρος, αὔριο θὰ εἴμαστε μαζί». Σηκώθηκε ὀρθιος, μοίρασε ὅ,τι τοῦ εἶχε ἀπο-μείνει, κοινώησε, ἔκανε τρεῖς φορές τὸ σταυρὸ του καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦ-μα στὸν οὐράνιο Πατέρα με τίς λέξεις *«Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν»*.

* * *

Αὐτὸς ἦταν ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, τὸν ὁποῖο τὴν ἱερὰ μνήμη ἐορτάζου-με σήμερα. Τέσσερις φορές τὸ ἔτος τὸν τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία μας. Ἐμείναν ἐκεῖ τὰ λείψανά του τριάντα χρόνια. Μὰ στὴν Πόλι δὲν τὸν λησιμόνησαν· τὸν ἀναζητοῦ-

σαν. Πέθανε ἡ Εὐδοξία πάνω στὸν τοκετὸ, πέθανε κι ὁ Ἀρκάδιος, πέθαναν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ κυρίες τῶν τιμῶν. Καὶ τότε πῆγε πρεσβεία στὰ Κόμανα, πήρε τὰ λείψανα καὶ τὰ μετέφεραν. Στὸ δρόμο, ἀπ' ὅπου περνοῦσαν, ἔβγαλαν ἔξω, γονάτιζαν καὶ προσκυνοῦσαν. Στὴν Πόλι ποτὲ μὰ ποτὲ αὐτοκράτορες δὲν εἶχαν ὑποδοχῇ σὰν αὐτὴ. Καὶ τὸ σπουδαῖο εἶνε, ὅτι στὸν τάφο τῆς Εὐδοξίας, ποὺ σει-όταν διαρκῶς, μόλις ἀκούμπησαν ἐπάνω τὰ λείψανα, ὁ σεισμὸς σταμάτησε.

Νὰ συνεχίσω; Ἐχω μιὰ ἰδιαίτερη ἀδυναμία στὸν ἱερὸ Χρυσόστομο. Τὸν θαυμάζω. Εἶνε ὁ μεγαλύτερος τῶν ἁγίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὁ βασι-λεὺς τῶν ῥητόρων, ὁ ἀτρόμητος καὶ ἀκατάβλητος καὶ ἀσυμβίβαστος ἱεράρ-χης τῆς Ὁρθοδοξίας. Σκοπίμως ἄφησα ν' ἀναφέρω στὸ τέλος τὸ ὄνομα **Ἀν-θούσα**· ἦταν ἡ μητέρα του. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε αὐτὴ ἡ ὑπέροχη γυναῖκα, δὲν θὰ ὑπῆρχε Χρυσόστομος. Εἴκοσι ἐτῶν ἔμεινε χήρα. Εἶχε προτάσεις πολλὲς γιὰ γάμο· καμμιά δὲν δέχτηκε. Ἀφωσιώθηκε στὸ παιδί της, διέθεσε ὅ,τι εἶχε καὶ τὸ σπούδασε. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε Ἀνθούσα, δὲν θὰ εἴχαμε Χρυσόστομο. Αἰω-νία ἡ μνήμη τῆς Ἀνθούσης, τῆς μητρὸς τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου.

• **Τρεῖς φωνὲς ἀκούγονται** τώρα ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Χρυσοστόμου. Ἡ μία φωνὴ ἀνέστηται **στὶς γυναῖκες**. Γυναῖκες, μητέρες, ἀναθρέψτε τὰ τέκνα σας ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου καὶ δώστε μας πάλι Χρυσοστό-μους καὶ Βασιλείους καὶ Γρηγορίους. Δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρχουν σήμερα τέτοιοι ἄνδρες, διότι δὲν ὑπάρχει χριστιανικὴ οἰκογένεια. Μόνο παιδιὰ ποὺ εἶχαν τὸ προνόμιο νὰ δοῦν τὴ μητέρα τους νὰ γονατίσῃ, νὰ προσεύχεται καὶ μαζί με τὸ γάλα νὰ τὰ ποτίσῃ μετὰ τὸ γάλα τῆς Ὁρθοδοξίας, αὐτὰ μπο-ροῦν νὰ γίνουν μιὰ μέρα ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας.

• Ἡ δευτέρα φωνὴ εἶνε **πρὸς τοὺς πλουσίους**. Ἄς τὴν ἀκούσουν· Διαλύστε τὰ χρυσὰ φύλλα τῆς στήνης καὶ τὰ χρυσὰ οὐροδοχεῖα, πετάξτε τὰ μεταξωτὰ, πουλήστε τίς περιουσίες, καὶ δώστε, δώστε ὅ,τι ἔχετε, κ' ἀπὸ πλούσιοι γίνετε φτωχοί. Αὐτοὶ εἶνε ὁ Χριστιανισμός, ἀνώτερος ἀπὸ τὸν κομμουνισμό.

[Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐπιτρέψτε μου ν' ἀναφέρω ἓνα ἀνέκδοτο μετὰ τὸν καπετὰν Μάρκο. Ἦμουν στὴν Κοζάνη τὴς ἡμέρες τῆς μεγάλης φτώχειας. Φώναζ'· Δώστε μας γιὰ τοὺς φτωχοὺς μας! Τί μᾶς ἔδωσαν; ἐλάχιστα. Ποῦ τὰ 'κρυβαν'· εἶχαν ἀνοίξει ὑπόνομο στὴν πλατεῖα τῆς πόλε-ως βάθους δέκα μέτρων κ' ἐκεῖ εἶχαν κρύψει ἀγγία γεμάτα χρυσάφι. Ὅταν κατέβηκε ἀπὸ τὸ βουνὸ ὁ καπετὰν Μάρκος, τὸ 'ξερε αὐτό. Καὶ πῆγαν στὴν πλατεῖα, ἔσκαψαν καὶ βρῆκαν ὅλα αὐτὰ τὰ πολύτιμα πράγματα, κρυμμένα τίς ἡμέρες ἐκείνες ποὺ ὁ φτωχὸς λαὸς πέθαινε στοὺς δρό-μους. Καὶ κάπ' ἄλλο. Ἐκανα ἐγὼ ἔρανο, μάξιφα ἐλάχιστα ποσά. Καὶ μόνο αὐτό; Κινδύνευσα τὴ ζωὴ μου, διότι μοῦ ἔρριξαν τὴν κατηγορίαν ὅτι εἶμαι κομμουνιστής. Ὅχι, κομμουνιστής δὲν εἶμαι, Χριστιανὸς εἶμαι καὶ ὁ Χριστιανὸς εἶνε παραπάνω ἀπὸ κάθε ἄλλο. Ἐρχονται λοιπὸν μετὰ οἱ κομ-μουνισταί. Εἶχαν κατάλογο μεγάλου τῶν τριακοσίων πλουσιῶν τῆς πόλεως καὶ τοὺς κάλεσαν. Αὐτοὶ οὐτε Γραφῇ, οὐτε εἰκόνες, οὐτε παραδείγματα. Τὰ ὀνόματά σας, κύριοι! Ὁ ἓνας θὰ δώσῃ τριακόσες λίρες, ὁ ἄλλος διακόσες λίρες, ὁ ἄλλος ἑκατό, ὁ ἄλλος πενήντα... Σύνολο περίπου 15 - 20 χιλιάδων λιρῶν παρακαλῶ. —Μμ, πῆγαν νὰ ποῦν. —Μπᾶ· ἐδῶ δὲν ἔχουμε ἀντιρροήσεις· δὲν εἶνε ἐδῶ κήρυγμα τοῦ Καντῆ. Ἐμεῖς ἐξουσιάζουμε. Ὅποιοι μέχρι τὸ βράδυ δὲν τὰ φέρει, θὰ τὸν κοντύνουμε μιὰ πιθαμὴ. Αὐτοὶ λοιπὸν, ποὺ στὸν κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ πεινοῦσε καὶ κάτισχος σὰν σκελετὸς περπατοῦσε στοὺς δρόμους τῆς Κοζάνης, δὲν ἔδωσαν τίποτα, τὴν ἄλλη μέρα γιὰ τὸ τομάρι τους τὰ δώσανε ὅλα. Καὶ με κάλεσαν ἐκεῖ στὸ στρατηγεῖο τους καὶ με εἰρωνεύτηκαν ἔμμενα· —Πάτερ μου, τί μάξιψε ἐσὺ μετὰ τὰ κηρύγματα; —Εγὼ μάξιψα καμμιά εἰκο-σπενταριά λίρες. —Κοίταξε ἐδῶ, μοῦ λένε δειγνόμενες στήλες - στήλες τίς λίρες. —Θαυμάζω, λέω, θαυμάζω! εἴστε ἀξιοὶ ἐπαῖνου. Πῶ πω, σὲ μιὰ νύχτα τοὺς κάνατε φτωχοὺς. Ἀλλὰ ἔχουμε μιὰ δια-φορὰ! —Ποιά διαφορά; Λέει ὁ καπετὰν Μάρκος. —Μεγάλῃ διαφορᾷ· ἐγὼ μὲν τὰ μάξιψα ἔκου-σῶς, ἐσεῖς τὰ πήρατε ἀκουσίως· αὐτὴ εἶνε ἡ μεγάλῃ διαφορά μας.]

Δὲν βοήθατε λοιπὸν ἐκούσιως, ἀπαλλαγὴν πλούσιοι; δὲν δίνετε; ἐκμεταλ-λεύεστε, χοροπηδᾶτε σὰν κανιβαλοὶ καὶ σπαταλάτε; Ἐ προφητεύω. Σὲ μιὰ νύχτα θὰ γίνετε ὅλοι ἀκουσίως φτωχοί, χειρότερα ἀπ' ὅ,τι ἐκείνοι τότε στὴν Κοζάνη.

• Καὶ ἡ τρίτη φωνὴ εἶνε πρὸς τὴν ἀφεντιά μας, **πρὸς τοὺς ἐπισκό-πους**. Ἰσχυρὴ φωνή, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἀπὸ τὰ Κόμα-να καὶ τὴν Κουκουσό. Ἀπὸ τὸν τάφο του τὸν ἱερὸ μᾶς φωνάζει ὁ Χρυσό-στομος· Μιμηθετέ με, ὅπως ἐγὼ μιμήθηκα τὸν Χριστό. Ὅπως κηρύττει ἐγὼ, κηρύττει κ' ἐσεῖς· ὅπως ἔζησα ἐγὼ, ζήστε κ' ἐσεῖς· ὅπως ἀντιστάθηκα ἐγὼ, ἀντιστάθητε κ' ἐσεῖς.

Καὶ **πρέπει ν' ἀντισταθούμε**, ἀδελφοί μου, μιμούμενοι τὰ παραδείγματα τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀντιστάθηκε ἐκεῖνος ἐναντίον Μάρσας, Κα-στρικίας καὶ Εὐγραφίας; Σήμερα ἡ κατάστασι εἶνε χειρότερη. Θὰ νικήσουν οἱ ἀντικείμενοι; νὰ τὸ μεγάλο ἐρώτημα. Δὲν θὰ νικήσουν. Μέχρι στιγμῆς νικοῦν. Γιατὶ νικοῦν; Διότι δὲν ἀγωνιζόμαστε. Ὑπέδειξα στὸν ἀρχιεπίσκοπο καὶ στὴν ἱερὰ Σύνοδο. Τί νὰ κάνετε; Τὴν ὥρα ποὺ στὴ Βουλὴ ἓνας ὑπουργὸς ὑπέγραφε μετὰ 30 - 40 βουλευτῆς τὰ μεσάνυχτα, τὴν ὥρα τοῦ διαβόλου, τὸν ἀντιεὐαγγελικὸ νόμο, τὴν ὥρα ἐκείνῃ ἔπρεπε νὰ χτυπήσουν νεκρικὰ ὅλες οἱ καμπάνες τῶν Ἀθηνῶν. Νὰ βγοῦν οἱ παπάδες μετὰ τὸ σταυρὸ καὶ τὰ ἔξα-πτερύγια, καὶ νὰ μαζευτῇ ὁ λαός. Δὲν ἔγινε, αὐτὸ δὲν ἔγινε. Ὑποχώρησις ἐδῶ, ὑποχώρησις ἐκεῖ, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, τώρα νὰ με ἀπειλοῦν με εἰσαγ-γελέα. Μετὰ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ δὲν φοβούμεθα εἰσαγγελεῖς. Πενήντα χρό-νια ἔχω ποὺ δουλεύω μετὰ τὸ ράσο στὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ αἰσθάνομαι χαρά. Θὰ εἶνε ἡ μεγαλύτερη ἡμέρα μου, ὅταν θὰ με δολοφονήσουν στὶς φυλακές, διότι θὰ εἶνε γιὰ ἓνα ἱερὸ καὶ μεγάλο σκοπὸ.

Σὰς καλὸς σὲ ἐπιφυλακῇ. Ὅπλα μας εἶνε ὁ σταυρός, ἡ ἀλήθεια, ὁ λό-γος τοῦ Θεοῦ, οἱ ἄγνές προθέσεις μας. Θ' ἀγωνιστοῦμε καὶ θὰ νική-σουμε....

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος